

**LÄNSRÄTTEN
I DALARNAS LÄN**

Hanna Tangen

DOM
2008-08-04
Meddelad i
Falun

Mål nr
1708-08 E, 1719-08 E,
1720-08 E, 1721-08 E
Rotel 2

SÖKANDE

1. Care Tech AB
Plutonvägen 8
791 40 Falun

2. Henningsons Elektriska AB, 556235-7003
Box 295
791 27 Falun

3. Midroc Electro Aktiebolag, 556436-3595
Box 501
811 25 Sandviken

Ombud för 3: Peter Mazzola
c/o Midroc
Box 501
811 25 Sandviken

MOTPART

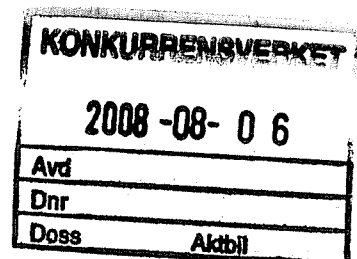
Falu kommun
791 83 Falun

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

Falu kommun Kommunfastigheter (Falun kommun) genomför fyra upphandlingar av ramavtal avseende brandlarm, inbrottslarm, passageanläggningar och trygghetslarm. Den 19 juni 2008 tilldelades Tele & SatTeknik AB de fyra upphandlingarna.

Care Tech AB (Care Tech) begär hos länsrätten överprövning av upphandlingen avseende trygghetslarm. Henningsons Elektriska AB (Henningsons) begär överprövning av upphandlingarna avseende passageanläggningar, brandlarm och inbrottslarm. Midroc Electro AB (Midroc) begär överprövning avseende alla fyra upphandlingarna.

Dok.Id 50700

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 45 791 21 Falun	Kullen 4	023-484 00 E-post: lansrattenidalarna@dom.se	023-484 80	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:00

Care Tech yrkar att tilldelningsbeslutet omvärderas och att deras rabatt på materialpriset även värderas. Care Tech anför vidare.

Procentpåslag på 50 000 kr material

I entreprenadföreskrifterna till upphandlingen gällande trygghetslarm beskrivs utvärderingen. Enligt den skall procentpåslag på 50 000 kr material värderas. De har där skrivit två procentsatser, en på material som de själva inte tillverkar med påslag med 10 procent och en med minus 30 procent på eget material. Eftersom Falu kommun har 30 procent av trygghetslarmen av deras fabrikat så borde deras rabatt på minus 30 procent värderas på lika stor del och övriga 70 procent av trygghetslarmsystemen värderas till 10 procent påslag. Falu kommun skickade den 26 juni 2008 ett brev med ändring av procentsatsen. Falu kommun ändrade procentsatsen till 5 procent men angav inte på vilka grunder de räknat fram denna siffra. Enligt Care Tech borde det i utvärderingen stå minus 1 000 kr på raden procentpåslag 50 000 kr. Med den beräkningen har Care Tech det förmånligaste priset i utvärderingen.

Henningsons yrkar att upphandlingarna avseende brandlarm, inbrottslarm och passageanläggningar rättas på så sätt att Falu kommun dels följer angivna krav i förfrågningsunderlagen vad gäller entreprenadföreskrifter och diskvalificerar Tele & SatTeknik, dels tillämpar likartat sätt att beräkna snittpriset för arbete för de två anbudsgivarna Henningsons och NEA. Henningsons anför vidare.

Miljölednings- och kvalitetssystem

För samtliga tre upphandlingar gäller att Falu kommun har ställt krav att anbudsgivaren skall ha miljöledningssystem uppbyggt kring ISO 1401 eller likvärdigt godtagbart system. Det ställs även krav på kvalitetssystem uppbyggt kring ISO 9001 eller likvärdigt godtagbart system. Tele & SatTeknik redovisar i sitt anbud att de arbetar med ett branschsystem, EIO-Q lednings-

system. Detta system är inte ett likvärdigt system om det inte är företagsanpassat och att externa och interna revisioner genomförs regelbundet, ett krav för att systemen hos anbudsgivarna i sin tillämpning ska uppfattas vara godtagbara. Av detta skäl borde Tele & SatTeknik ha diskvalificerats och inte gått vidare till utvärdering.

100 timmar arbete, ordinarie arbetstid

När det gäller utvärdering av 100 timmar arbete, har anbuden från NEA och Henningsons inte hanterats på likartat sätt i de tre upphandlingarna. NEA anger i sitt anbud, avseende elektroniska inpassagesystem, ett timpris på 375 kr/timmen för elektronisk inpassagemontör och 850 kr/timmen för fabriksberoende programmering. Dessa två prisnivåer redovisas som 375 kr/timmen. När det gäller Henningsons är priset för montör 440 kr/timmen och installationsarbete 350 kr/timmen. Dessa två prisnivåer redovisas som 395 kr/timmen, dvs. ett oviktat aritmetiskt medelvärde. Det rimliga måste vara att även anbudet från NEA viktas och används samma metod vid viktningen som för Henningsons, skulle snittpriset vara 613 kr/timmen. I priset från Henningsons, vad gäller montör, ligger de arbetsmoment som NEA vill debitera 850 kr/timmen för, vilket innebär att oberoende om viktat eller oviktat aritmetiskt medelvärde använd, så har anbudet från NEA erhållit för låg anbudssumma i relation till anbudet från Henningsons. Dessa felaktigheter i utvärderingsarbetet från Falu kommuns sida har inneburit att Henningsons fått en felaktig rangplacering i de tre utvärderingarna. Utifrån förfrågningsunderlaget borde rätteligen Henningsons ha erhållit rangplacering ett inom samtliga tre berörda produktområden. Konsekvenserna av felaktigheterna innebär att Henningsons kan komma att lida ekonomisk skada utifrån skaderekvisitet i 16 kap. 1 § LOU.

Midroc yrkar att de ska tilldelas upphandlingarna avseende brandlarm, inbrottslarm, passageanläggningar och trygghetslarm. Midroc anför vidare.

Miljölednings- och kvalitetssystem

Skall-krav vad gäller miljöledningssystem och kvalitetssystem är inte uppfyllda av Tele & SatTeknik och Care Tech. Tele & SatTeknik har inte bifogat bekräftelse att man har system enligt ISO 14001 och ISO 9001 eller likvärdigt och borde därför inte få vara med i utvärderingen. Tele & SatTeknik ha endast bifogat en kvalitets- och miljöplan. Detta är inte samma sak som man efterfrågar i förfrågningsunderlaget. I Tele & SatTeknik's bilaga Kvalitets- och Miljöplan framgår ingenstans att företaget har varken miljöledningssystem eller kvalitetssystem. Det förekommer väsentliga skillnader mellan det efterfrågade miljö- och kvalitetsledningssystemet och det som anges i Tele & SatTeknik's kvalitets- och miljöplan. Detta missgynnar Midroc när det gäller upphandlingarna avseende trygghetslarm, inbrottslarm och passageanläggningar då Midrock har bästa priset om man bortser från Tele & SatTeknik. Care Tech har i en bilaga till sitt anbud skrivit att de har påbörjat certifiering för ISO och använder sig av en konsult. Något bevis för detta finns inte. Midroc anser att Care Tech inte uppfyller skall-kraven på att de har miljöledningssystem enligt ISO eller likvärdigt godtagbart kvalitets- och miljöledningssystem. Care Tech bör därför inte vara med i utvärderingen.

100 timmar arbete, ordinarie arbetstid

Det är fel i utvärderingen gällande timpenning. Enligt entreprenadföreskrifterna ska entreprenaden omfatta service, reparationer, programmering, kompletteringsarbeten och nyinstallationer i mindre omfattning. Med den beskrivna omfattningen är det helt uppenbart att man efterfrågar teknikerkompetens. Man skulle, i de fall anbudsgivarna angett en lägre timpenning för telemontör och en högre för teletekniker, enbart utvärderat enligt den högre. Detta oavsett benämning. Det är helt uppenbart att en tekniker har en högre kompetens, högre lön och naturligtvis en högre timpenning. I alla anbud, utom trygghetslarm, har man räknat olika när man gjort utvärdering-

en. En del anbud bedöms efter lägsta timpriset, en är en snittbedömning och en del har bara lämnat ett pris.

Falu kommun anför bl. a. följande. Falu kommun finner inte anledning att ändra tilldelningsbesluten från den 19 juni 2008 och anför.

Procentpåslag på 50 000 kr material

Kommunen har i sitt anbudsunderlag i entreprenadföreskrifterna beskrivit hur anbudena skulle komma att utvärderas. Där finns även beskrivet hur materialpriser beräknas.

Entreprenörens samtliga rabatter skall vara avdragna, även företagets eventuella centrala årsrabatter. Procentpåslaget anges i anbudet.

Care Tech har i sitt anbud förutom ett angivet procentpåslag reserverat sig för rabatter på egna produkter. I förfrågan står klart att rabatter skall vara avdragna och ett procentpåslag skall anges. Care Techs reservation följer inte förfrågningsunderlaget och därmed har uppgiften inte beräknats i utvärderingen. Utvärderingen har skett i transparens med angivna villkor i förfrågningsunderlaget.

Miljölednings- och kvalitetssystem

Falu kommun har i administrativa föreskrifter angett kraven för miljöledningssystem och för kvalitetsledningssystem. För respektive system finns angivet att entreprenören ska helst för sin verksamhet ha utvecklat och implementerat ett miljö- respektive kvalitetsledningssystem enligt ISO eller likvärdigt system. Systemen bör kontinuerligt vara föremål för externa/interna revisioner. Det absoluta minimikravet är att entreprenören har miljöpolicy respektive att entreprenören för varje objekt skall ha en kvalitetsansvarig samt upprätta en objektanpassad kvalitetsplan. Falu kommun

har i kvalificeringsfasen funnit att Care Tech och Tele & SatTeknik har klarat dessa krav.

100 timmar arbete, ordinarie arbetstid

Falu kommun har i förfrågningsunderlaget stipulerat kraven för entreprenadarbetena med därtill hörande behörigheter för respektive arbeten. Dessa krav och behörigheter är gängse inom respektive bransch. Anbudsgivare är i sina anbud juridiskt ansvariga för att ange rätt behörighet för respektive arbeten. Det avgörande är behörigheten och inte benämningen (titeln) på tjänstemannen. Falu kommun har därmed accepterat anbuden.

Falu kommun anser inte att utvärderingsmallen är otydlig. Däremot har några anbudsgivare inte följt mallen helt. Priset som skulle ha angivits är för rätt behörighet för respektive arbete. I detta fall är utvärderingen rätt utförd för samtliga anbud utom för Henningsons som rätteligen skall ha ett pris på 440 kr/timmen vilket innebär en korrigerings av anbudssumman till 52 225 kr. Denna korrigerings påverkar inte utgången av upphandlingen.

Länsrätten har i beslut den 27 och den 30 juni 2008 beslutat att upphandlingarna inte får avslutas innan länsrätten avgjort målen slutligt eller på annat sätt förordnat i frågan.

DOMSKÄL

Enligt 16 kap. 1 § första stycket LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

Av 16 kap. 2 § första stycket LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 15 kap. 16 § första stycket LOU framgår att en upphandlande myndighet ska anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller det anbud som har lägst pris.

Lagen om offentlig upphandling, som bygger på EG-direktiv, ger inte närmare besked om hur ett förfrågningsunderlag skall vara utformat eller hur en utvärderingsmodell skall vara konstruerad utöver vad som kan sägas komma till uttryck i de allmänt hållna bestämmelserna i LOU. Ett förfrågningsunderlag skall vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell skall vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, det vill säga att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Detta följer också av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (RÅ 2002 ref. 50).

Länsrätten gör följande bedömning.

Det skall framgå av förfrågningsunderlaget vilka krav som måste uppfyllas för att anbudet skall kunna antas (skall-krav). Av transparens- och likabehandlingsprinciperna följer att en leverantör redan vid anbudets utformning skall kunna förutse vad den upphandlande enheten begär, mot vilka kriterier hans anbud kommer att utvärderas och vilken relativ vikt kriterierna till-

mäts. Även om regelverket inte kräver att den exakta utvärderingsmodellen framgår av förfrågningsunderlaget måste den upphandlande enheten ge tillräcklig vägledning om vad det är enheten vill och vilka kriterier som väger tyngst (se Nämnden för offentlig upphandlings yttrande i Regeringsrättens mål nr 300-2002 s. 4).

Procentpåslag på 50 000 kr material

Care Tech har anfört att eftersom Falu kommun har 30 procent av trygghetslarmen av deras fabrikat så borde deras rabatt på minus 30 procent tas med i utvärderingen. Av förfrågningsunderlaget framgår, avseende hur materialpriser beräknas, att entreprenörens samtliga rabatter skall vara avdragna. Länsrätten anser att förfrågningsunderlaget är tydligt i denna del och att Care Tech borde ha tagit hänsyn till rabatten när de angav procentpåslag på material. Vid sådana förhållanden kan Falu kommun inte anses ha begått något fel då de inte har tagit hänsyn till Care Techs reservation i utvärderingsfasen. Falu kommun har dock kommit att justera Care Techs procentpåslag när det gäller materialkostnaderna med hänsyn till den mängd material som Care Tech själva tar fram inom företaget. Denna justering är ingenting som Falu kommun har varit tvungen att göra. Ändringen har endast varit till fördel för Care Tech och inte heller ändrat utgången av utvärderingen. Falu kommuns förfarande i detta avseende står därmed inte i strid mot LOU.

Miljölednings- och kvalitetssystem

Henningsons och Midroc har anfört att Care Tech och Tele & SatTeknik inte uppfyller skall-kraven i förfrågningsunderlagen avseende miljöledningssystem och kvalitetssystem. I entreprenadföreskrifterna under punkten B.21 (D) och (E) framgår att anbudsgivaren för att uppfylla kravet vad gäller miljölednings- och kvalitetssystem skall ha ett system uppbyggt enligt ISO eller likvärdigt godtagbart system. I de administrativaföreskrifterna under punkten AFD 34 och 35 står det istället att entreprenören ska helst för

sin verksamhet ha utvecklat och implementerat ett system enligt ISO eller likvärdigt godtagbart system. Det står även att det absoluta minimikravet är att entreprenören har miljöpolicy respektive att entreprenören för varje objekt skall ha en kvalitetsansvarig samt upprätta en objektanpassad kvalitetsplan. Enligt länsrättens mening måste dessa två skrivningar medföra att det blir svårt för en leverantör att redan vid anbudets utformning kunna förutse vad Falu kommun begär. Länsrätten finner därför att förfrågningsunderlaget i denna del är bristfälligt.

100 timmar arbete, ordinarie arbetstid

Henningsons och Midroc har anfört att utvärderingen inte har gått rätt till. I Entreprenadföreskrifterna under punkten B.1 anges omfattningen av upphandlingarna. Vidare anges i föreskrifterna den prismodell som används vid utvärderingen och där anges att pris i enlighet med anbudsformulär ska bifogas. I anbudsformulären uppställs sedan vad som ska ingå i priset som anbudsgivarna lämnar avseende kostnader för arbetare. Det måste i och med detta ha stått klart för anbudsgivarna vad de skulle lämna prisuppgift på. Mot bakgrund härav måste förfrågningsunderlaget, enligt länsrättens mening, anses vara tillräckligt tydligt för att stå i överensstämmelse med LOU. När det sedan gäller hur utvärderingen gått till kan konstateras att Henningsons anbud inte behandlats på ett likvärdigt sätt i förhållande mot övriga anbud. En korrigerig av Henningsons anbud påverkar dock inte utgången i upphandlingarna varför Henningsons inte kan anses ha lidit någon skada i detta avseende. Det finns vidare inget i det material som länsrätten fått in som tyder på att utvärderingen i övrigt gjorts på ett sätt som strider mot principerna i LOU.

Länsrätten gör bedömningen att vad som ovan anförts angående miljölednings- och kvalitetssystem innebär brister i upphandlingarna. Bristerna har medfört att skada eller risk för skada förelegat för Henningson och Midroc i deras ställning som leverantör. Eftersom bristerna hänför sig till förfråg-

ningsunderlaget måste upphandlingarna, enligt länsrättens mening, göras om.

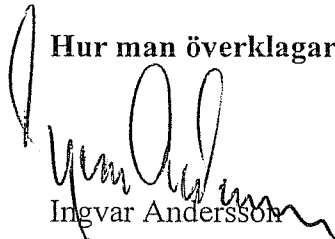
DOMSLUT

Länsrätten avslår Care Techs ansökan med begäran om åtgärder enligt LOU.

Länsrätten bifaller Henningsons och Midrocs ansökningar och förordnar att upphandlingarna skall göras om.

Länsrättens interimistiska beslut från den 27 och 30 juni 2008 upphör till följd härav att gälla.

Hur man överklagar, se bilaga (Dv 3109/1c)

Ingvar Andersson

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.